

## Kas ir oglekļa emisiju kompensēšanas projekti?

Avoti: *ClimatePartners, LMSP*

Oglekļa emisiju kompensēšanas projekti jeb klimata projekti, kas pierādāmi samazina, novērš vai likvidē siltumnīcefekta gāzu emisijas atmosfērā. Tas tiek panākts, piemēram, ražojot atjaunojamo enerģiju, apmežojot, saglabājot un aizsargājot mežus vai izmantojot jaunas tehnoloģijas, piemēram, tiešu gaisa uztveršanu.

Lai saņemtu sertifikātu par oglekļa kompensāciju projektu, projektiem jābūt reģistrētiem saskaņā ar [starptautiskiem standartiem](#) un jāatbilst skaidriem kritērijiem un prasībām. Turklāt atkarībā no projekta tehnoloģijas ir jāievēro noteiktas metodikas. To nosaka un pārvalda attiecīgais standarts, piemēram, *Gold Standard (GS)* vai *Verified Carbon Standard (VCS)*.

## Kādām prasībām jāatbilst sertificētiem oglekļa kompensāciju projektiem?

Oglekļa kompensāciju projektiem jāatbilst četriem galvenajiem kritērijiem, kā arī jāievēro noteikta metodika:

- **ekoloģiskā un finansiālā papildināmība:** Papildināmības kritērijs nosaka, ka oglekļa kompensēšanas projektam ir jārada mazākas emisijas nekā tad, ja projekts netiktu īstenots. Turklāt projektu izstrādātājiem jāpierāda, ka projekts ir atkarīgs no turpmāka finansējuma, kas iegūts, pārdodot verificētus emisiju samazinājumus (VER), un ka citādi to nebūtu iespējams īstenot.
- **Dubultās uzskaites izslēgšana:** Jānodrošina, ka VER tiek izsniegta tikai vienu reizi.
- **Pastāvība:** Pastāvības kritērijs nodrošina, ka emisiju samazinājums notiek ilgākā laika posmā, nevis tikai īstermiņā. Tas tiek darīts, lai nodrošinātu ilgtermiņa pozitīvu ietekmi uz klimatu un garantētu, ka VER var izmantot godprātīgi, lai līdzsvarotu emisijas.
- **Regulāras neatkarīgas revīzijas:** Oglekļa emisiju kompensāciju projektiem jābūt apstiprinātiem atzītām

validācijas un verifikācijas iestādēm (VVB), un tie regulāri jānovērtē pēc visiem iepriekš minētajiem kritērijiem. VVB pārbauda atbilstību attiecīgajai metodoloģijai un ex post pārbauda faktisko samazināto emisiju apjomu.

## **Kāpēc ir vērts īstenot oglekļa kompensāciju projektus?**

Oglekļa kompensāciju projekti ne tikai palīdz samazināt vai novērst siltumnīcefekta gāzu emisijas, bet arī veicina ilgtspējīgu attīstību visā pasaulē. Tie dažādos veidos veicina Apvienoto Nāciju Organizācijas 17 [ilgtspējīgas attīstības mērķu \(IAM\)](#) sasniegšanu.

Tā kā oglekļa kompensāciju projekti pierādāmi samazina oglekļa emisijas, tie parasti veicina 13. ilgtspējīgas attīstības mērķa “Klimata politika” īstenošanu. Piešķirtā VER apjoms ir atkarīgs no projekta tehnoloģijas, ilguma un mēroga - īsāk sakot, no tā, kā projekts ir izstrādāts. Ir svarīgi, lai izsniegto VER apjoms būtu pārredzams un pārbaudīts.

Atkarībā no projekta koncepcijas papildus 13. ilgtspējīgas attīstības mērķim var atbalstīt arī citus ilgtspējīgas attīstības mērķus. Piemēram, [vēja enerģijas projekts](#) De Aarā, Dienvidāfrikā, veicina veselības (3. SDG) un izglītības kvalitātes (4. SDG) uzlabošanu. Tādi standarti kā Zelta standarts vai Verificēts oglekļa standarts paredz, ka oglekļa kompensāciju projektiem jāsekmē vismaz trīs no 17 ilgtspējīgas attīstības mērķiem.

Tādējādi oglekļa kompensāciju projekti ir lietderīgi, jo tie uzskatāmi samazina emisijas un veicina ilgtspējīgu attīstību projekta valstī.

## **E-grāmata: Ceļvedis par oglekļa kompensācijām – svarīgāko jautājumu skaidrojums**

Rokasgrāmatā uzzināsiet, kā jūs varat sniegt ieguldījumu globālo klimata mērķu sasniegšanā un palīdzēt klimata pārmaiņu visvairāk skartajās valstīs dzīvojošajām kopienām uzlabot dzīves apstākļus.

## **Kā tiek finansēti oglekļa kompensāciju projekti?**

Oglekļa kompensēšanas projekta izstrāde bieži vien ir saistīta ar augstu finansiālo risku. Plānotā VER pārdošana brīvprātīgajā

oglekļa tirgū (VCM) samazina šo risku investoriem un atvieglo projektu īstenošanu pirmajos gados.

Projekta darbības parasti tiek finansētas, pārdodot VER. Projektu izstrādātājiem jāpierāda, ka projekta īstenošana ir atkarīga no šī finansējuma (finansiālās papildināmības). Tādējādi VER kalpo gan sākotnējo, gan kārtējo projekta izmaksu segšanai, tāpēc attiecīgi oglekļa emisiju kompensāciju projekti netiek finansēti no ziedojumiem.

### **Vai visā pasaulē ir oglekļa kompensāciju projekti?**

Oglekļa kompensāciju projekti pastāv visā pasaulē. Piemēram, ClimatePartner piedāvā oglekļa kompensāciju projektus sešos kontinentos, tomēr lielākā daļa šo projektu ir jaunattīstības valstīs. Sertificēti oglekļa kompensāciju projekti bieži vien atrodas pasaules dienvidu valstīs, jo šīs valstis jau tagad ir smagi skārušas klimata pārmaiņu sekas, taču tām bieži vien trūkst finanšu resursu, zinātības un infrastruktūras, lai bez ārēja atbalsta veiktu nepieciešamos ieguldījumus klimata pārmaiņu jomā.

No otras puses, industrializētās valstis vēsturiski ir bijušas vienas no lielākajām siltumnīcefekta gāzu emitētājām, tāpēc tām ir īpaši liela atbildība par klimata pārmaiņu mazināšanu. Oglekļa kompensāciju projekti palīdz izmantot lielo potenciālu, kas jaunattīstības valstīs paveras investīcijām klimata pārmaiņu jomā, un novērst finansējuma trūkumu.

### **Oglekļa kompensāciju projektu piemēri: starptautiski un reģionāli**

Oglekļa kompensāciju projekti ir saistīti ar visdažādākajām tehnoloģijām, sākot ar [apmežošanas](#) un [tīra dzeramā ūdens](#) projektiem un beidzot ar mikroenerģijas kredītiem energoefektīviem ražojumiem. Projektu tehnoloģijas var iedalīt četrās kategorijās:

- dabā balstīti risinājumi, piemēram, [mežu aizsardzība](#)
- [atjaunojamā enerģija](#)
- sociālā ietekme, piemēram, [uzlabotas apkures krāsnis](#).
- tehniskā aizvākšana, piemēram, tiešā gaisa uztveršana.

Lielākā daļa sertificētu oglekļa kompensāciju projektu tiek īstenoti pasaules dienvidos, lai veicinātu jaunas tehnoloģijas, sekmētu ilgtspējīgu attīstību un aizsargātu vērtīgos tropiskos mežus.

ClimatePartner piedāvā arī [kombinētus projektus](#), apvienojot finansējumu starptautiskiem oglekļa kompensāciju projektiem ar papildu atbalstu reģionāliem dabas aizsardzības projektiem. Šajā gadījumā uzņēmumi veic finansiālu ieguldījumu sertificētā oglekļa kompensēšanas projektā, un par katru ar šo finansējumu ietaupīto CO<sub>2</sub> tonnu tiek atbalstīts kāds dabas aizsardzības projekts, piemēram, Eiropā. Tādējādi kombinētie projekti palīdz aizsargāt tās pasaules daļas, kuras nav iekļautas sertificētos oglekļa kompensēšanas projektos.